

[Ministeren for skatter og afgifter]

7, stk. 1, blev afskaffet ved § 90, stk. 3, i stempeloven af 1970.

Så skal jeg i øvrigt sige, at antallet af høst-pantebrev i 1980 har været ca. 700 over hele landet på årsbasis, men at vi må antage, at landbrugets nuværende situation betyder, at der vil ske en betydelig stigning i antallet. Det provenu, vi taler om i lovforslaget, bygger altså på den historiske erfaring. Der vil selvfølgelig være tale om større beløb, hvis der sker en forventet stigning, men jo også om større stempelindtægter fra den sats, der bliver tilbage.

Hvad angår de administrative hensyn, vil jeg sige, at det væsentligste administrative hensyn, der er at tage i denne sag, hvis man har lyst til at tage administrative hensyn, er at fremskynde behandlingen så meget som muligt, så tinglysningskontorerne ikke på grund af det ændringsforslag, jeg har bebudet, bliver nødt til at tilbagebetale stempelafgiften i vidt omfang. Ellers kan man vist ikke tale om administrative belastninger ved dette forslags gennemførelse.

Glistrup (FP):

I den nævnte § 90, stk. 3, omtales ikke ifølge det eksemplar, jeg står med her, af ministeren for skatter og afgifters lovbekendtgørelse noget som helst om den pågældende § 7. Der er med andre ord tale om en fortolkning, hvor man har kaldt § 7 for en stempelbegunstigelse, som man i al almindelighed kunne slette, men det kan man bestemt ikke sige at § 7 i høstpantebrevsloven var; det var ikke noget med, at man veldædigt gav en eller anden begunstigelse, det var en ganske klar lovregel, som har stået ganske fast i lovgivningen siden 1951 eller i hvert fald ikke er ophævet på noget som helst tidspunkt her i folketinget ved nogen som helst udtrykkelig vedtagelse. Jeg må derfor til skatteministerens orientering fastholde, at det er med urette, at hans ministerium har opkrævet stempelafgifter på høstpantebrev.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling uden afstemning.

Formanden:

Der er udtrykt ønske om udvalgsbehandling, og jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om fortrinsret i høsten.

[Af Henrik Toft (V) og Niels Andersen (KF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 17/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Lovforslaget fra venstre og det konservative folkeparti om ændring af lov om fortrinsret i høsten går ud på dels en emnemæssig udvidelse af lovens område, dels at ændre forfaldstiden for pantebrevene. Forslaget er kun forsynet med sparsomme bemærkninger, og der er ikke i bemærkningerne gjort forsøg på at belyse konsekvenserne af forslagets gennemførelse.

Der er fra forskellig side, herunder landbo- og husmandsforeningerne, rettet henvendelse til mig om at foranledige ændringer af de gældende regler for høstpantebrev, specielt om at få genindført den tidligere stempel-fritagelse for disse dokumenter. I stempel-spørgsmålet har regeringen allerede taget et initiativ, hvorom jeg skal henvise til den behandling, vi lige har haft.

Derudover er der blevet fremsat ønske om at få udvidet den periode, inden for hvilken høstpantebrev kan stiftes, og om at få udvidet emnekredsen for de produktmidler, der er omfattet af ordningen, således at i hvert fald også plantebeskyttelsesmidler og eventuel maskinleje og drivmidler kunne komme med.

Med de pengebeløb, det her drejer sig om – alene sprøjtemidler andrager ca. 450 mill. kr. årlig – er der tale om meget vidtrækkende ændringer i den nuværende ordning, som rejser en række samfundsøkonomiske, juridiske og andre problemer.

[Landbrugsministeren]

Er forslagsstillerne i øvrigt helt sikre på, at forslaget virkelig vil være til hjælp for landbruget? Er der ikke blot tale om at forrykke forholdet mellem forskellige kreditorer ved at give nogle af dem adgang til i videre omfang at sikre deres tilgodehavender ved pant?

I lovforslaget foreslår man forfaldstiden udskudt med 3 måneder, nemlig fra 1. oktober til 1. januar, med en deraf påfølgende udskydelse af den periode, inden for hvilken kreditor skal tage retslige skridt, hvis han vil bevare sin fortrinsret.

Det, landbruget ønsker, er imidlertid ikke en ændring af forfaldstiden, men en udvidelse af den periode, inden for hvilken høstpantebreve kan stiftes, og jeg kan ikke se andet, end at lovforslaget på dette punkt ganske undergraver tanken om høstpantebreve, der jo er, at pantebrevet skal have fortrinsret i høsten. Denne vil dog normalt være i hus i løbet af august-september, og forfaldstiden den 1. oktober forekommer derfor naturlig. Den foreslåede udskydelse af forfaldstid og eksekutionsfrist vil afgørende forringe kreditors sikkerhed, og korn- og foderstofbranchen har derfor også i en henvendelse til landbrugsministeriet taget klart afstand fra forslaget på dette punkt.

Yderligere vil de i nr. 2 foreslåede ændringer kunne gøre lov om belåning af salgsafgrøder fra 1966 illusorisk, idet pantebreve i henhold til denne lov kun kan stiftes mellem 1. august og 15. oktober og kun under forudsætning af, at der ikke er tinglyst høstpantebrev på ejendommen.

Jeg må altså afvise lovforslaget.

Ervin Jensen (S):

Hovedsigtet med det lovforslag, som vi nu har til behandling, er, hvis jeg har forstået det rigtigt, at få forfaldstidspunktet for høstpantebreve flyttet fra 1. oktober til 1. januar. Man ønsker samtidig en udvidelse af de produktionsmidler, som kan komme ind under høstpantebreve, til også at omfatte sprøjtemidler. Det er lidt svært i lovforslaget at se den større argumentation for konsekvenserne af at gennemføre lovforslaget, men udgangspunktet er vel de aktuelle problemer, som landbrugserhvervet befinder sig i, og som vi også har medvirket til og fortsat vil medvirke til at løse.

Den foreslåede udvidelse af forfaldstidspunktet for høstpantebreve fra 1. oktober til

1. januar er efter vor opfattelse ingen fordel for landmændene, ja, vil let kunne udvikle sig til at blive det modsatte. Den sikkerhed, som er i et høstpantebrev i dag, vil nemlig blive væsentlig forringet, da værdierne kan variere meget inden for dette tidsrum.

Forslaget kan måske umiddelbart se fornuftigt ud for landmændene, men det betyder altså, at kreditor kommer til at løbe en større risiko. Vi mener, at landmændene med fordel kan stå sig ved at bibeholde høstpantebrevene som det forholdsvis sikre papir, de er i dag.

Også den anden del af forslaget, en udvidelse af de produktionsmidler, som er omfattet, virker også umiddelbart tilforladelig. Det er imidlertid et afgørende principielt spørgsmål, for udvider man de grænser, hvor skal man så stoppe dem? Der er mange elementer i en landbrugsproduktion. Efter vor opfattelse er høstpantebrevs nuværende struktur den optimale og den, som giver landmændene de rimeligste muligheder, men samtidig giver kreditor en fornuftig sikkerhed. Der er en indbygget balance i høstpantebrevene, som gavner hele erhvervet. De lettelser, som skal til over for de landmænd, der benytter sig af høstpantebrevene, skal ske ved en letelse af stempelafgiften, således som man under det forrige punkt på dagsordenen har drøftet det her i dag i folketinget.

Vi kan altså fra vores side ikke tilslutte os lovforslaget og skal derfor afvise det.

Burgdorf (KF):

Det er helt rigtigt, som landbrugsministeren og den socialdemokratiske ordfører har sagt, at tanken med dette lille lovforslag var at hjælpe et betrængt erhverv, landbruget, i en vanskelig situation. Jeg kan da godt se, at det kun er en lille hjælp, man her taler om, men det er efter min opfattelse også en hjælp.

Jeg kan godt se, at der også er andre aspekter i det, men landbruget får dog mulighed for ikke absolut lige umiddelbart efter høsten at skulle afhænde sin avl til den lavest mulige pris, som den altid har på det tidspunkt, for så igen at stå i den situation senere at skulle til at købe til en højere pris. Det er nogle af de tanker, der ligger bag dette lovforslag.

Så siger man, at leverandørerne, panthaverne, kommer i vanskeligheder. Ja, det gør

[Burgdorf]

de måske, men jeg mener, at samfundet som sådant også taber en del her, for når høsten vælter ind og disse pantebreve skal indfries, så står kornhandleren med et vældigt lager af korn, som han må afhænde til en lavere pris, hvorefter han i januar og februar igen skal købe, og derved taber vi valuta.

Jeg mener, at dette lovforslag alt i alt kunne være en håndsækning til landbruget i en vanskelig situation.

Ove Jensen (FP):

Fremskridtspartiet kan støtte de to små ændringer i loven om høstpantebreve, som venstre og det konservative folkeparti her har foreslået.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg skal afvise forslaget lige så kort, som forslagsstillerne har prøvet på at forklare det i forslaget. Jeg mener ikke, at dansk landbrug har brug for dette her. Det er helt andre ting, vi har brug for i landbruget, og det ved de fleste af forslagsstillerne også. Jeg synes, hr. Niels Anker Kofoed hellere skulle have fremsat noget med hensyn til de tanker, han tidligere er kommet frem med angående den store akkord inden for landbruget; så havde vi dog haft noget at tale om, der var lidt fornuft i.

Janne Normann (RV):

Forslagsstillerne peger på et væsentligt problem for de landmænd, der har høstpantebreve, nemlig at de kan blive tvunget til at sælge deres korn direkte fra marken og derfor til en meget lav pris.

Men vi er i det radikale venstre alligevel noget betænkelige ved lovforslaget, ikke mindst fordi det jo forskelsbehandler landbrugets kreditorer. Det er sin sag at sige, som man her gør, at nu vil vi række landmændene en hjælpende hånd, men det bliver altså korn- og foderstofbranchen, der skal betale for denne hjælp.

Jeg vil derfor spørge landbrugsministeren, om han kunne tænke sig at se lidt på problemerne for de landmænd, som tvinges til at sælge kornet alt for tidligt. Vi erkender, at der er et problem, men tror ikke, at dette er den helt rigtige måde at løse det på.

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke støtte det foreliggende lovforslag. Vi kan da godt se, at det kan medføre en lettelse for landbruget, men vi kan også se, at der derved er andre, som bliver dårligere stillet, og vi synes altså ikke, at man på denne måde kan gribe ind i et aftaleforhold.

På den baggrund må vi altså afvise lovforslaget.

Henrik Toft (V):

På forslagsstillerne vegne vil jeg gerne sige tak til de ordførere, som har kunnet støtte lovforslaget. Der har jo været lidt uenighed om det hensigtsmæssige med forslaget, og man er ikke helt tilfreds med udføreligheden af de bemærkninger, som ledsager forslaget. Jeg synes, at hr. Burgdorf sagde noget meget rigtigt, da han sagde, at dette her er en håndsækning til dem, som er nødt til at indkøbe deres behov for såsæd, kartofler og gødningsmidler, så de kan få mulighed for ikke at skulle sælge deres afgrøder umiddelbart efter høst. Det er netop som en sådan håndsækning, forslaget er ment, og hvis vi kan få det kombineret med de ændringer, som fru Janne Normann gerne ville have, så vi kunne finde frem til det helt rigtige i udvalget, er det da muligt, at det også kunne lade sig gøre at få tilslutning fra socialdemokratiet, hvis ordfører man kunne fornemme var meget enig med landbrugsministeren i sin indstilling til forslaget, sådan at vi kan få noget positivt ud af det. For det er det, der har været intentionen, og det kan vi da forhåbentlig blive enige om.

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Fru Janne Normann nævnte det problem, at nogle landmænd blev nødt til at sælge på det tidspunkt, hvor prisen på deres avl ikke var så stor, som den ville blive senere. Jeg er enig med fru Janne Normann i, at der kan være et problem, og det vil jeg gerne prøve at undersøge lidt nøjere. Jeg mener ikke, det kan løses i den foreliggende forbindelse, men jeg vil gerne prøve at se på problemet og tale med landbruget, om der eventuelt kan findes nogle ordninger, der kan afhjælpe det problem. Hermed har jeg vist også svaret hr. Burgdorf.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om statsovertagelse og udlejning af jord.

[Af Flygaard (DR) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 169. Fremsat 10/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Bjørn Westh):

Forslaget går i korthed ud på, at staten pr. 1. januar 1982 skal overtage al privatejet jord i Danmark. Jord tænkes derefter udlejet på jordrentevilkår med fortrinsret for den hidtidige ejer.

Retsforbundets forslag rejser umiddelbart store juridiske, tekniske og praktiske problemer. Forslagsstillerne forestiller sig således, at en eventuel friværdi i jorden, der overtages, skal kompenseres med 6 pct. statsobligationer. Dette ville formentlig være i strid med grundlovens § 73. om beskyttelse af den private ejendomsret.

En konsekvens af forslaget er endvidere, at staten skulle stå som udlejer og dermed administrator af samtlige landets faste ejendomme. Dette ville kræve et ganske overordentlig stort administrationsapparat. Yderligere ville forslaget på helt uoverskuelig måde gribe ind i det eksisterende realkreditsystem og obligationsmarkedet.

Jeg kan derfor ikke støtte forslaget. I stedet mener jeg, at man kan drøfte det på et mere realistisk grundlag, og at interessen bør koncentrere sig om en fortsat anvendelse af skattelovgivningen til inddragelse af de samfundsskabte værdistigninger og om en vide-

reudvikling af de mange muligheder for påvirkning af arealanvendelsen, som bl. a. planlovgivningen og jordlovgivningen åbner mulighed for.

Jeg må på regeringens vegne afvise lovforslaget.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne vil gerne have ordet nu.

Flygaard (DR):

Retsforbundet har her fremsat et forslag til lov om statsovertagelse og udlejning af jord. Dette forslag har to hovedformål: dels at jord skulle kunne overtages uden købesum, dels at man, når vi igen kommer ind i en prisstigningsperiode, kunne inddrage de fremtidige værdistigninger.

Efter retsforbundets opfattelse indeholder forslaget også bestemmelser om erstatning, men disse erstatningssynspunkter rækker ikke længere, end at man kun vil give erstatning for den hidtidige anvendelse.

Efter retsforbundets opfattelse er det foreliggende forslag til en jordreform på mange måder at sidestille med en ØD-ordning. Vi vil gerne indrømme også over for landbrugsministeren, at vi her har fremsat et meget vidtgående forslag. Vi vil også gerne indrømme, at det rejser en række juridiske, tekniske, administrative og økonomiske problemer, men det har altså også et klart socialt og samfundsmæssigt sigte.

Den nuværende økonomiske situation viser, hvor sårbart samfundet er over for konjunktursvingninger, især når det er i nedadgående retning, og dette bør efter retsforbundets opfattelse medføre, at man ud fra flere synspunkter burde kunne blive enige om at skyde så mange af de konjunkturbestemte elementer ud som vel muligt.

Det er bl. a. på denne baggrund, at retsforbundets forslag om statsovertagelse af udlejning af jord skal ses. Med dette forslag ønsker retsforbundet at gennemføre – det vil vi gerne understrege – en nationalisering af jordværdierne, hvorved vi forstår, at disse værdier gøres til fælles eje, og at udbyttet af disse værdier tilfalder samfundet som udtryk for, at disse værdier er skabt af os alle i fællesskab.